

'Noorden mist slagkracht'

INTERVIEW
LAMBERT ZWIERS

- Directeur VNO-NCW Noord laakt gebrek aan noordelijke samenwerking
- Lambert Zwierts is bang dat Noord-Nederland op dit moment veel kansen verspeelt

Door John Geijp

Groningen Na een verblijf van bijna 30 jaar in Limburg kwam de geboren Drent Lambert Zwierts (59) in 2009 terug naar het Noorden om directeur te worden van werkgeversorganisatie VNO-NCW Noord. "Ik was echt onder de indruk van wat hier in 25 jaar tot stand was gekomen", vertelt hij. En nog steeds kijkt hij met een goed gevoel naar de regio. "Onderwijs, natuur en landschap, cultuuraanbod, infrastructuur – op al die punten staat het Noorden er goed op. En de economische achterstand is bijna weggewerkt." Kansen zijn er legio, zegt hij. "De komende decennia zijn wereldwijd voeding, water en energie de *main issues*. Drie sectoren die in het Noorden sterk zijn vertegenwoordigd. Dat biedt enorme mogelijkheden."

Zwierts vreest evenwel dat het Noorden momenteel kansen verspeelt. Zijn zorgen gelden vooral het gebrek aan slagkracht als gevolg van de gebrekkige samenwerking tussen de noordelijke provincies en gemeenten. "Ik zeg niet dat de bestuurders slecht zijn. Dat hier in 25, 30 jaar zo veel tot stand is gekomen, komt vooral doordat Noord-Nederland zo goed heeft samengewerkt. De provincies trokken steeds weer naar Den Haag om gezamenlijk de belangen van het Noorden te behartigen. Dat is echter veel minder geworden. Twee jaar geleden is een einde gekomen aan het regionaal beleid. Het lijkt erop of daardoor een soort desoriëntatie is ontstaan", aldus de werkgeversvoorman.

Zwierts en VNO-NCW Noord staan bekend als voorstander van grote bestuurlijke eenheden: één noordelijke provincie en grote gemeenten. "Jouke van Dijk (hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse – JG) heeft eens bekeken welke regio's in het Noorden qua arbeidsmarkt, zorg, onderwijs, winkels en cultuuraanbod samenhang vertonen. Dan kom je op twaalf á dertien gebieden die op grond daarvan een logisch begrensde gemeente zouden kunnen zijn. Daar ben ik voorstander van. Op zich is het niet zo'n probleem dat ze die fusies niet allemaal aangaan. Maar zorg dan dat je goed samenwerkt en met z'n allen staat voor de zaken die voor heel Noord-Nederland van belang zijn."

Zwierts verwijst naar het rapport van de visitiecommissie Bestuurlijke Toekomst Groningen. Dat is kritisch over het gebrek aan samenwerking tussen gemeenten. "De urgentie van gemeentelijke herindeling is groot, concludeert de commissie en daar zijn wij het helemaal mee eens. Wat de economie en het bedrijfsleven nodig hebben, is een overheid met slagkracht en deskundigheid en daar ontbreekt het aan."

Daarnaast zijn een goed stelsel van verkeer en vervoer, maar ook kennis en onderwijs van groot belang voor het aantrekken van bedrijvigheid, benadrukt Zwierts. "Economie volgt altijd infrastructuur. Qua kennis gaat het de goede kant op. De Energy Academy Europe en het E-College zijn echt prachtige initiatieven. Je moet zorgen dat hier alle kennis rond energie wordt geconcentreerd; niet alleen over de techniek, maar ook over de juridische en sociologische aspecten. Dat trekt ook productie aan. Dat is altijd kennisgedreven. Het is natuurlijk jammer dat van die twee grote nieuwe energiecentrales in de

”
Ondernemers moeten veel te lang op vergunningen wachten

Eemshaven alleen het beton uit de regio afkomstig is."

Als het gaat om die andere infrastructuur – van auto-, spoor-, water-, en vliegverbindingen – is Zwierts minder enthousiast. Het eerste onderwerp dat hij noemt is het afblazen van de spoorverbinding Groningen-Heerenveen. "Het is van groot belang voor Noord-Nederland dat er een snelle spoorverbinding komt tussen de economische zwaartepunten in de Randstad en Noord-Duitsland. Dat ze zo'n plan afblazen is op zich tot daar aan toe, maar ga dan aan de slag met een alternatief. Zorg dan dat er een snelle trein komt op het traject Leeuwarden-Groningen-Oldenburg-Bremen-Hamburg. Bepleit dat in Den Haag en in Duitsland en maak de middelen die we zelf hebben hiervoor vrij. Maar er gebeurt niets."

Ook bestaande infrastructuur vergt een andere visie, veel meer vanuit een noordelijke invalshoek, vindt Zwierts. "We hebben vier havens: Harlingen, Lauwersoog, de Eemshaven en Delfzijl. De laatste twee vallen onder Groningen Seaports, maar ze zouden allemaal onder één aansturing moeten komen. Opdat ze - bijvoorbeeld - niet allemaal proberen offshore-activiteiten aan te trekken. Maak een taakverdeling tussen de havens, bijvoorbeeld over die sectoren voedsel, water en energie. Ander punt: Groningen-Airport-Eelde. Het is hartstikke mooi dat daar vandaag veel vluchten naar vakantiebestemmingen gaan. Maar wat het bedrijfsleven nodig heeft is een verbinding met een internationale hub; een vliegveld vanwaar je naar alle uithoeken van de wereld kunt vliegen. Maakt mij niet uit welke airport dat is: Londen, Frankfurt, Schiphol... Het is bekend hoe

▲ Lambert Zwierts: "Kijk eens hoeveel mensen in Noord-Nederland bezig zijn met besturen. Je praat zo over meer dan 1000 mensen." Foto: Archief Siese Veenstra

moeilijk zo'n verbinding is op te starten. Het Noorden moet daarom een fonds vormen om de eerste verliezen op een dergelijke verbinding op te vangen. Dan lok je ondernemingen die zo'n lijn willen opzetten."

Het vliegveld is maar één van de onderwerpen die we zowel politiek en bestuur als noordelijk moeten beschouwen. Zwierts: "Ook als je praat over Philips Drachten, Fokker Hoogeveen, het Nieuwe Thialf, de TT Assen, het nieuwe dierenpark in Emmen, Friesland Campina – dat zijn allemaal zaken die voor heel Noord-Nederland van belang zijn. Een ander verhaal is de Floriade, die niet naar Groningen komt. Zo jammer, want het was een prachtig plan. Daar moet het Noorden als geheel achter gaan staan. Anders red je het niet. Weet je, daar had de Drentse gedeputeerde Henk Brink verantwoordelijk voor moeten zijn. Om die Floriade binnen te krijgen moet je de hele agrarische sector achter je hebben. Als oud-voorman bij LTO en zijn bekendheid en gezag in die sector had hij die steun kunnen krijgen. Daarmee had je bovendien uitgestraald dat het om een breed gedragen noordelijk initiatief ging."

Een ander project waarvan Zwierts het afblazen betreurt, is dat van de ondergrondse opslag van de CO2. De noordelijke lobby heeft het naar zijn oordeel te snel opgegeven toen er onder de bevolking verzet ontstond tegen het plan. Zwierts: "Dat had beter uitgelegd moet worden. Die CO2 had natuurlijk

niet in de grond moeten blijven zitten. Nadat we kennis hadden opgedaan met de opslag, hadden we kunnen beginnen met het hergebruik van CO2. Dat had ook weer een innovatieve activiteit en werkgelegenheid gegeven."

Het mislukken van het CO2-project heeft het imago van het Noorden als energieregio geen goed gedaan, vindt Zwierts. Dat geldt volgens hem ook voor het verzet tegen de windmolens. "Ik heb begrip voor de mensen die vinden dat ze het landschap verstoren in de gebieden waar ze staan gepland. Waarom niet op een andere plek? Als je langs de zuidkant van het IJsselmeer rijdt kom je altijd langs die hele rij windmolens. Die staan daar mooi. Het lijkt of ze de structuur van het landschap versterken. Zo'n locatie moet je hier ook kunnen vinden."

Wat de gemeenten betreft vreest Zwierts dat het gebrek aan doelmatigheid hen al op korte termijn zal opbreken. "Als je kijkt naar wat de gemeenten aan nieuwe taken op zich zien afkomen: de jeugdzorg, de WMO...de gemeenten in Noord-Nederland moeten straks 70.000 mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een plaats in een bedrijf helpen. Waarom dat aan de ondernemers raakt? Die moeten door de ondoelmatigheid veel te lang op vergunningen wachten. Ik geloof dat er alleen in Friesland al 400 intergemeentelijk samenwerkingsverbanden zijn. Op het gebied van milieu, afvalverwerking, noem maar op. Kijk eens hoeveel mensen in Noord-Nederland bezig zijn met besturen: drie commissarissen, vijftien gedeputeerden, enkele honderden burgemeesters en wethouders... En dan nog al die gemeenteraad- en Statenleden. Je praat zo over meer dan 1000 mensen. Dat is toch niet handig?"